

Strategische toekomstvisie 2040

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	4
Hoofdstuk 1: Inleiding	5
1.1 Inleiding	6
Hoofdstuk 2: Totstandkoming strategische toekomstvisie Stein 2040	8
2.1 Proces totstandkoming geactualiseerde strategische toekomstvisie 2040	9
2.1.1 Evaluatie toekomstvisie 2018-2022	9
2.1.2 Uitgangspunten actualisatie strategische toekomstvisie 2040	10
2.1.3 Analyse documenten en actueel beleid	10
2.1.4 Analyse trends en ontwikkelingen	11
2.1.5 Interviews met experts	11
2.2 Participatieproces	11
2.3 Uitkomsten participatieproces	12
Hoofdstuk 3: Samenhang toekomstvisie 2040 met beleid en uitvoering	13
3.1 Strategische toekomstvisie als strategische kapstok	14
3.2 Bestuursakkoord	14
3.2.1 Uitvoeringsprogramma bestuursakkoord	14
3.3 Visies	15
3.4 Beleidsdocumenten	15
3.5 Uitvoeringsplannen	15
Hoofdstuk 4: Wat voor gemeente is Stein?	16
4.1 Onze missie	17
Hoofdstuk 5: Toekomstdoelen en doelstellingen	18
5.1 Toekomstdoelen en doelstellingen	19
5.2 Een gemeente met een sociale veerkrachtige basis en vitale wijken en kernen	20
5.3 Een veilige, gezonde en groene gemeente met unieke omgevingskwaliteiten	25
5.4 Een bedrijvige gemeente met ruimte voor circulaire economie	30
5.5 Een zelfstandige gemeente die sterk is in (eu)regionale samenwerking	34
Hoofdstuk 6: Monitoring en evaluatie	38
6.1 Monitoring	39
6.2 Evalueren en actualiseren	40

Hoofdstuk 7: Hoe gaan we verder?	41
7.1 Harmoniseren toekomstdoelen met bestaand- en nieuw beleid.....	42
7.2 Bewustwording over onze toekomstdoelen	42
Samenvatting	43

Voorwoord

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Inleiding

De gemeente Stein staat voor grote, complexe maatschappelijke opgaven die vragen om een heldere en strategische toekomstvisie waarin wij de koers van onze gemeenten de komende jaren bepalen. In een wereld die voortdurend verandert, is het cruciaal om proactief en adaptief te zijn. Deze toekomstvisie biedt ons een kompas om onze koers te bepalen en te navigeren door de kansen en uitdagingen die zich aandienen. Het beschrijft wie de gemeente Stein is voor haar inwoners, bedrijven en omgeving.

Deze toekomstvisie en toekomstdoelen zijn niet van vandaag op morgen ontstaan. Ze sluiten aan bij de visie die in 2018 met tal van stakeholders tot stand is gekomen. De gemeente Stein heeft een lange traditie van vooruitkijken waarbij de participatie van inwoners en ondernemers een belangrijke rol speelt. Hun mening en ideeën tellen voor ons en bepalen mede hoe wij invulling geven aan onze rol; het uitvoeren van onze wettelijke taken, de ambities van het gemeentebestuur en oplossingen vinden voor maatschappelijke opgaven. De ideeën en meningen van inwoners en ondernemers combineren we met data, trends en ontwikkelingen die we om ons heen zien.

We kunnen vooruitkijken en dromen over onze toekomst op basis van wat inwoners, bedrijven willen en de natuur nodig heeft. Maar we kunnen met data, trends en ontwikkelingen niet alles voorspellen. Zo konden wij in de periode 2018-2022 toen de vorige toekomstvisie van kracht was niet voorspellen dat we te maken zouden krijgen met een wereldwijde Corona pandemie of dat een Oorlog in Oekraïne zou uitbreken en dit zoveel gevolgen zou hebben op onze energieprijzen. Wij zien de toekomst als een aaneenschakeling van gebeurtenissen, die vooraf niet te voorspellen zijn maar waar je wel mee richting aan kunt geven.

De gemeente Stein bevindt zich op een kruispunt van verschillende uitdagingen zoals bijvoorbeeld: demografische verschuivingen, economische transities en technologische vooruitgang. Deze opgaven zijn niet alleen complex, maar ook nauw met elkaar verweven. Ze vragen om geïntegreerde oplossingen die rekening houden met de lange termijn effecten.

In een dynamische omgeving is het essentieel om constant de antenne uit te zetten naar wat er buiten gebeurt. Dit betekent dat we voortdurend moeten monitoren en evalueren welke ontwikkelingen en trends invloed hebben op onze gemeente. Door actief te luisteren en proactief te reageren op veranderingen in de regio, het land en zelfs internationaal, kunnen we beter inspelen op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners en ondernemers.

De strategische toekomstvisie 2040 helpt ons om te definiëren wat voor gemeente Stein wil zijn voor haar inwoners, ondernemers en haar natuur. Het is een leidraad om onze ambities waar te maken en onze unieke kwaliteiten als gemeente te versterken in de context van de regio Zuid-Limburg, Limburg en de Euregio.

Deze strategische toekomstvisie is niet statisch; het is een richtinggevend document dat met de tijd mee evolueert. Deze strategische toekomstvisie heeft daarom een perspectief tot 2040 en wordt elke 2 jaar geëvalueerd. De toekomstdoelen zoals opgenomen in deze strategische toekomstvisie worden in 2027 wederom geëvalueerd en bijgesteld in lijn met de nieuwe bestuurlijke ambities van

een volgende gemeentebestuur. Het is niet mogelijk om in een glazen bol te kijken en de toekomst volledig te voorspellen. Daarvoor spelen te veel factoren mee. Wel kunnen we haar mee richting geven. Zo zorgen we ervoor dat Stein niet alleen reageert op veranderingen, maar ook proactief werkt aan een toekomst die recht doet aan de potentie en ambities van onze gemeente en haar inwoners.

Hoofdstuk 2: Totstandkoming strategische toekomstvisie Stein 2040

In dit hoofdstuk wordt de totstandkoming van de actualisatie van de strategische toekomstvisie beschreven en hoe dit heeft geleid tot nieuwe strategische toekomstdoelen voor Stein 2040.

2.1 Proces totstandkoming geactualiseerde strategische toekomstvisie 2040

De gemeente Stein kent een lange traditie in het opstellen van strategische toekomstvisies en trendanalyses. In 2011 hebben wij onze eerste strategische toekomstvisie op een interactieve wijze met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden opgesteld. Dat proces hebben we in 2017 opnieuw opgepakt en dat heeft geleid tot de toekomstvisie en 3 kernwaarden die in 2018 door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Aan de hand van scenario's hebben wij destijds visiegesprekken gevoerd en gekeken naar impactrijke trends en ontwikkelingen en deze verwerkt in de toekomstvisie. Ondanks dat we in 2018 met toekomstscenario's hebben gewerkt, zien we dat in 2024 de wereld om ons heen enorm snel is veranderd. In 2018 wisten we niet dat we in een wereldwijde pandemie met enorme maatschappelijke gevolgen terecht zouden komen. En ook dat een oorlog in Oekraïne impact zou hebben op onze inwoners en ondernemers en dat we gelukkig een veilig thuis konden bieden aan mensen uit het oorlogsgebied hadden we in 2018 nauwelijks kunnen bedenken.

2.1.1 Evaluatie toekomstvisie 2018-2022

Omdat onze toekomstvisies niet statisch zijn, hebben we in 2018 al besloten om de strategische toekomstvisie iedere 2 jaar te evalueren en iedere 4 jaar te actualiseren. De eerste evaluatie van de strategische toekomstvisie 2018-2022 is gestart met het opstellen van de omgevingsvisie Stein 2040 en de jongerenvisie 2022. Bij het opstellen van de omgevingsvisie 2040, welke in 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld hebben we de strategische kernwaarden van onze gemeenten onder de loep genomen en verder vertaald is een samenhangende integrale strategische visie waarin de koers wordt bepaald voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving is breder dan alleen ruimtelijke- economische aspecten. Ook ontwikkelingen op het gebied van o.a. cultureel erfgoed, economie, veiligheid en gezondheid, duurzaamheid, landbouw, landschap, milieu, natuur, water, verkeer, komen aan bod in de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie worden de doelen ten aanzien van een duurzame leefomgeving met unieke kwaliteiten en een bereikbare en bedrijvige gemeente uit deze strategische toekomstvisie 2018-2022 concreter uitgewerkt in doelstellingen, uitgangspunten en ambities.

Bij het opstellen van de omgevingsvisie zijn wederom veel inwoners en bedrijven betrokken geweest. De jongerenvisie 2022 beschrijft de behoeften van onze jongeren ten aanzien van de toekomst en vormt vanuit hun perspectief belangrijke input voor de actualisatie van onze toekomstvisie.

Op basis van de evaluatie van de strategische toekomstvisie bij de uitwerking van de omgevingsvisie heeft de gemeenteraad dan ook aan ons aangegeven dat de missie van de gemeente Stein onveranderd van kracht mag blijven en de kernwaarden in de basis de belangrijkste toekomstdoelen voor onze gemeente beschrijven. De strategische toekomstvisie vormt dan ook nog altijd de belangrijkste kapstok voor thematische visies en beleid.

2.1.2 Uitgangspunten actualisatie strategische toekomstvisie 2040

In maart 2023 heeft er een eerste bijeenkomst over de actualisatie van de strategische toekomstvisie plaatsgevonden met de gemeenteraad. Op basis daarvan heeft de gemeenteraad aangegeven dat de strategische visie nog altijd in grote lijnen de kapstok is voor thematisch beleid. De vraag wat voor gemeente willen e zijn is ook nog eens bevestigd in het omgevingsvisie traject en blijft overeind (kernwaarde 2 en 3). Er is wel behoefte aan een bredere duiding van wat voor gemeente wij voor onze inwoners willen zijn, met name ten aanzien van het sociaal welbevinden. Wat hebben inwoners nodig om in een fijn, sociaal en veilig Stein te kunnen wonen. Daarnaast is er ook behoefte uitgesproken op basis van het organisatie ontwikkeltraject en samenwerking op diverse vlakken in de regio te kijken naar een strategische duiding van samenwerking. De evaluatie bij het opstellen van de omgevingsvisie 2040, de jongerenvisie en het gesprek met de gemeenteraad heeft geleid tot de volgende vier uitgangspunten voor de actualisatie van de strategische toekomstvisie:

1. De basis voor de geactualiseerde toekomstvisie Stein op weg naar 2040 wordt gevormd door de strategische toekomstvisie 2018-2022, de Omgevingsvisie Stein 2040 en de jongerenvisie 2021. Daarnaast wordt in de nieuwe visie op nader uitgewerkt wat samenwerking in de regio betekent.
2. De toekomstvisie beschrijft de strategische koers van de gemeente Stein op hoofdlijnen met toekomstdoelen. De nadere uitwerking van de toekomstdoelen en uitvoering vindt plaats in thematische visies, programma's en beleid.
3. De toekomstvisie heeft een looptijd tot en met 2040 met tussentijdse evaluatiemomenten (om de twee jaar), actualisatie (om de vier jaar) en jaarlijkse monitoring aan de hand van trends en ontwikkelingen.
4. De aandachtspunten die naar voren zijn gekomen bij de totstandkoming van de omgevingsvisie, de jongerenvisie en de trends uit de regionale monitor brede welvaart worden meegenomen bij het actualiseren van de strategische toekomstvisie. Hiermee wordt richting en focus gegeven aan de toekomstvisie Stein op weg naar 2040.

2.1.3 Analyse documenten en actueel beleid

De gemeente Stein heeft tussen 2018-2022 en 2022-2024 veel nieuw beleid opgesteld waarbij doelstellingen en activiteiten per thematische beleidslijn zijn uitgewerkt. Deze doelstellingen en activiteiten kunnen niet los gezien worden van de strategische toekomstdoelen van onze gemeente. Daarom zijn beleidsdocumenten op lokaal, regionaal en nationaal niveau geanalyseerd en beken hoe deze aansluiten op de kernwaarden uit de toekomstvisie 2018-2022. Ook is er een overzicht gemaakt van alle nu nog van kracht zijnde beleidsdocumenten van de gemeente Stein welke in bijlage xx te raadplegen is. Dit overzicht geeft inzicht in wat we als gemeente Stein allemaal doen om onze toekomstdoelen te bereiken per thema. In hoofdstuk drie beschrijven we de samenhang van deze toekomstvisie met andere beleidsdocumenten van de gemeente Stein.

2.1.4 Analyse trends en ontwikkelingen

De analyse van trends en ontwikkelingen hebben we gedaan op basis van de monitor brede welvaart. Als uitgangspunt hebben we de maatschappelijke trends en ontwikkelingen aangehouden zoals die ook zijn beschreven in de trendanalyse 2017 en hebben we daarnaast de domeinen van de monitor brede welvaart toegevoegd. Dit heeft geleid tot een trendfoto 2024 die in **bijlage xx** is terug te vinden.

2.1.5 Interviews met experts

Om de toekomstdoelen nog meer te voeden hebben we ook enkele interviews gehouden met experts (uit de regio).

2.2 Participatieproces

De strategische toekomstdoelen van de gemeente Stein raken iedereen die woont en werkt in de gemeente Stein. Het is de strategische kapstok waar al ons beleid bijvoorbeeld op ruimte, wonen, mobiliteit of sociaal domein aan wordt opgehangen. Daarom is participatie in het proces ook van cruciaal belang om een gedragen toekomstvisie met toekomstdoelen tot stand te laten komen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ingezette middelen in het participatieproces van de geactualiseerde strategische toekomstvisie 2040:

Middel	Wie	Wat
1. Toekomstgesprekken met inwoners	Xx deelnemers	Raadplegen
2. Digitale inspraak van inwoners en ondernemers	Xx deelnemers	Raadplegen
3. Overleg met adviesraden		Informeren, kennis delen, raadplegen en adviseren
4. Afstemmingsoverleg regiogemeenten	Buurgemeenten	Informeren en kennis delen
5. Raadsinformatiebijeenkomsten	Raadsleden	Informeren en ophalen
6. Interne beleidstafels	Medewerkers gemeente Stein	Informeren en ophalen

2.3 Uitkomsten participatieproces

Wordt aangevuld nav de uitkomsten van het participatieproces.

Hoofdstuk 3:

Samenhang toekomstvisie 2040 met beleid en uitvoering

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe de toekomstvisie 2040 samenhangt met andere beleidsdocumenten en de uitvoering. Wij hanteren daarbij onderstaande beleidspiramide om te laten zien hoe alles op elkaar aanhaakt.

3.1 Strategische toekomstvisie als strategische kapstok

De strategische toekomstvisie is het belangrijkste beleidsdocument van de gemeente Stein met een vooruitblik tot 2040. In deze visie beschrijven we wat voor gemeente wij willen zijn voor onze inwoners, ondernemers en natuur aan de hand van toekomstdoelen 2040 en doelstellingen per toekomstdoel.

3.2 Bestuursakkoord

Het bestuursakkoord 'samen bouwen met vertrouwen' 2022-2026 omschrijft de bestuurlijke wensen en ambities van de coalitie DOS, Steins Belang en VVD om invulling te geven aan de toekomstdoelen en doelstellingen. Iedere coalitie omschrijft haar wensen en ambities en legt deze vast in een akkoord met daarbij behorende financiële middelen.

3.2.1 Uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

Alle ambities van het bestuursakkoord worden vervolgens vertaald naar acties waar het college van burgemeester en wethouders afspraken over maakt met de ambtelijke organisatie. Dit zijn de opdrachten die de ambtelijke organisatie uitvoert. Alle acties uit het bestuursakkoord 2022-2026 zijn verder onderverdeeld in 9 programma's:

1. Bestuur en organisatie en algemene dekkingsmiddelen
2. Veiligheid
3. Verkeer, vervoer en waterstaat
4. Economie
5. Sociaal domein

6. Sport, cultuur en recreatie
7. Onderwijs
8. Volksgezondheid en milieu
9. Volkshuisvestering, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Deze programma's vormen de basis voor onze controle en verantwoordingsdocumenten zoals de begroting, de jaarstukken, de voorjaarsnota, de bijstellingrapportage (berap) en de tussentijdse evaluatie van het bestuursakkoord.

3.3 Visies

Om de toekomstdoelen en de doelstellingen uit de strategische toekomstvisie 2040 verder uit te werken worden thematische visies geschreven zoals bijvoorbeeld de omgevingsvisie 2040 die een beeld geeft van onze ambities op het gebied van onze leefomgeving en economie of de organisatievisie die een beeld geeft van hoe de ambtelijke organisatie uitziet en wat zij belangrijk vindt om de toekomstdoelen te bereiken.

3.4 Beleidsdocumenten

Per thema worden sectorale beleidsdocumenten ontwikkeld waarin wordt omschreven wat bijvoorbeeld voor het thema economie, kunst- en cultuur, wonen of energie van belang is. De meeste beleidsdocumenten hebben een periode van 4 jaar en omschrijven wat we op dat thema willen gaan doen om de doelstellingen te bereiken, wat dit kost en hoe we dat precies gaan doen met concrete activiteiten.

3.5 Uitvoeringsplannen

Die concrete activiteiten worden vervolgens vertaald naar uitvoeringsplannen waarin we beschrijven wat we precies gaan doen in welke tijd en met welke partners.

Hoofdstuk 4:

Wat voor gemeente is Stein?

In dit hoofdstuk beschrijven we de missie van de gemeente Stein en geven we antwoord op wat voor gemeente wij zijn voor onze inwoners, ondernemer en natuur.

4.1 Onze missie

In 2018 hebben de missie van de gemeente Stein als reeds vastgesteld in de toekomstvisie 2018-2022. Met het opstellen van de omgevingsvisie 2040 is deze missie al reeds geactualiseerd naar de volgende missie:

De gemeente Stein is 'een eigzinnige, groene woongemeente in de Zuid-Limburgse Maasvallei waar het mogelijk is dorps te wonen in een verstedelijkt gebied met kwalitatief hoogwaardige voorzieningen en ruimte voor ondernemerschap en particulier initiatief.

Op basis van de actualisatie en het doorlopen proces omschrijft de gemeente Stein wat we zijn, maar nog onvoldoende over wat we op sociaal gebied willen bereiken. In de nieuwe missie van de gemeente Stein hebben we dit element toegevoegd. Wat geresulteerd heeft in de volgende missie:

De gemeente Stein is een eigzinnige, groene woongemeente in de Zuid-Limburgse Maasvallei waar iedereen meedoet en het mogelijk is dorps te wonen in een verstedelijkt gebied met kwalitatief hoogwaardige voorzieningen en ruimte voor ondernemerschap en particulier initiatief. In Stein geloven we dat voorkomen beter is dan genezen.

Hoofdstuk 5: Toekomstdoelen en doelstellingen

In hoofdstuk beschrijven we de toekomstdoelen en de doelstellingen die passen bij onze missie.

5.1 Toekomstdoelen en doelstellingen

Onze missie hebben wij vertaald in vier toekomstdoelen met doelstellingen die aansluiten bij onze missie. Wij hanteren daarbij het uitgangpunt wat voor gemeente Stein in 2040 voor haar inwoners, ondernemers en natuur wilt zijn en in welke context zij dat doet.

Op basis van onze missie heeft voortraject geleid tot een herdefinitie van onze kernwaarden. Waarbij we niet hebben losgelaten waar we trots op zijn maar wel hebben gekeken naar de volledigheid van alles wat we als gemeente Stein willen bereiken en voor onze omgeving willen betekenen.

Onze toekomstdoelen staan niet op zichzelf, wij willen zo integraal mogelijk kijken naar de opgaven die wij als gemeente hebben om onze maatschappelijke uitdagingen samen aan te pakken en op te lossen.

De input van onze inwoners, de gesprekken met experts en onze interne organisatie heeft geleid tot vier nieuwe toekomstdoelen en doelstellingen:

De gemeente Stein is in 2040:

- Toekomstdoel 1: Een sociale en veerkrachtige gemeente met vitale wijken en kernen;
- Toekomstdoel 2: Een veilige, gezonde en groene gemeente met unieke omgevingskwaliteiten;
- Toekomstdoel 3: Een bedrijvige gemeente met ruimte voor circulaire economie ;
- Toekomstdoel 4: Een zelfstandige gemeente die sterk is in samenwerking in de regio.

In de volgende paragrafen beschrijven we per toekomstdoel onze doelstellingen.

5.2 Een gemeente met een sociale veerkrachtige basis en vitale wijken en kernen

Van sociale en vitale kernen in de toekomstvisie 2018-2022 naar een gemeente met een sociale veerkrachtige basis en vitale wijken en kernen in 2040.

Onze gemeente bestaat uit vijf kernen met hun eigen identiteit en kwaliteiten waar we trots op zijn. Binnen deze kernen is sprake van dorps saamhorigheid en gemeenschapszin, waar inwoners actief zijn, elkaar helpen en zelf initiatief nemen. De gemeente Stein vindt het van belang dat alle inwoners van de gemeente Stein zoveel als mogelijk kunnen participeren in de samenleving. Samen gaan wij met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties op reis naar een veerkrachtige samenleving waar de sociale basis sterk is en waar wij dicht bij onze inwoners staan. We werken aan de kwaliteit van leven van onze inwoners, door zoveel als mogelijk in te zetten op preventie voor jong en oud. De aandacht voor ons verenigingsleven en sociale basis, maar ook het inzetten op preventie heeft geleid tot het volgende toekomstdoel:

Toekomstdoel 1: De gemeente Stein is in 2040 een gemeente met een sociale veerkrachtige basis en vitale wijken en kernen.

Wij werken samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers toe naar een sociaal veerkrachtige gemeente Stein in 2040, met een sterke sociale basis waar we dichtbij onze inwoners staan, samen met inwoners en ondernemers onze samenleving vormgeven, onze wijken en kernen vitaal houden en trots zijn op onze eigenzinnige identiteit en dit laten zien.

Wij werken samen aan het versterken van de kwaliteit van leven door actief in te zetten op verbinding en ontmoeting en te zorgen dat iedereen kan meedoen in de gemeente Stein. We werken aan de gezondheid van jong en oud en zetten actief in op preventie.

Dit toekomstdoel beschrijft verschillende elementen van hoe wij willen werken aan sociaaleconomische opgaven in onze gemeente. Wij beschrijven hier wat voor een gemeente wij willen zijn voor onze inwoners ten aanzien van sociaaleconomische thema's en samenleven en beschrijven hoe we aan de slag willen met het bereiken van ons toekomstdoel. Dat doen we door deze te vertalen in doelstellingen. Deze doelstellingen zijn nog niet SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel/Ambitieuw, Realistisch/Relevant en Tijdgebonden geformuleerd, maar geven uitgangspunten hoe wij invulling willen geven aan het behalen van ons toekomstdoel. Het specifiek (SMART) maken van de toekomstdoelen en doelstellingen gebeurt in onderliggende visies en beleidsstukken die ons toekomstdoel verder handen en voeten geeft. De volgende doelstellingen (niet volgorde) horen bij het toekomstdoel **'De gemeente Stein is in 2040 een gemeente met een sociale veerkrachtige basis en vitale wijken en kernen'**:

- 1. We werken aan samenleven door ontmoeting en verbinding*
- 2. We versterken de sociale basis voor onze inwoners*
- 3. We werken aan vitale wijken en kernen met actief eigenaarschap van inwoners en ondernemers*
- 4. We werken aan een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen*
- 5. We werken aan het voorkomen van problemen op het gebied van gezondheid, armoede en veiligheid*
- 6. We staan dichtbij onze inwoners en ondernemers*
- 7. We zijn trots en bewust van onze eigen(zinnige) identiteit en kwaliteiten*

We werken aan samenleven door ontmoeting en verbinding

Elkaar ontmoeten is een eerste stap voor het leggen van verbindingen tussen diverse (groepen van) inwoners, ondernemers, verenigingen en vrijwilligers. En zorgt zo voor het verder versterken van de sociale samenhang en onze democratie. Ontmoetingsplekken en een sterk verenigingsleven dragen bij aan een verscheidenheid aan contacten om zo verbindingen tussen verschillende groepen inwoners te leggen.

Door elkaar te ontmoeten, te leren kennen en samen activiteiten te ondernemen ontstaan waardevolle verbindingen wat zorgt voor begrip en onderlinge solidariteit tussen groepen inwoners (jong en oud, nieuwe inwoners, maar ook tussen bijvoorbeeld ondernemers en onderwijs, sport en cultuur en zorg en welzijn) en wordt de sociale basis in onze gemeente versterkt.

We versterken de sociale basis voor onze inwoners

De sociale basis draagt bij aan de menselijke waarde, aan veerkrachtige gemeenschappen die naar elkaar omkijken en aan brede welvaart van onze inwoners. De sociale basis biedt plezier, ontspanning, ontmoeting, ontplooiing, zingeving, steun, vertrouwen en hulp en is altijd aanwezig. De kracht van de sociale basis is dat deze laagdrempelig is en uitgaat van intrinsieke en elkaar versterkende motivaties van inwoners, vrijwilligers en betaalde krachten.¹ Inzet vanuit de sociale basis kan ook bijdragen aan het voorkomen of verminderen van problemen, maar dat is niet het belangrijkste doel van het versterken van de sociale basis. De sociale basis draagt bij aan de menselijke waarde, veerkrachtige gemeenschappen die naar elkaar omkijken en aan het welzijn van onze inwoners.

De sociale basis bestaat uit verschillende sferen, waar overigens overlap tussen kan bestaan: de persoonlijke, gemeenschappelijke en institutionele sfeer.

De *persoonlijke sociale basis* bestaat uit de inwoner zelf en diens sociale netwerk. In de basis redden mensen zichzelf en kunnen zich beroepen op hun eigen sociale netwerk, wanneer zij hulp nodig hebben. Denk aan familie, vrienden, burens.

De *gemeenschappelijke sociale basis* bestaat als tweede sfeer uit georganiseerde verbindingen tussen inwoners en activiteiten zoals buurtinitiatieven en activiteiten vanuit het verenigingsleven. De gemeenschappelijke sociale basis biedt laagdrempelige ondersteuning voor en door groepen van inwoners. Dit gebeurt niet vanuit een opdracht, maar omdat zij een intrinsieke waarde waarbij het vanzelfsprekend is dat mensen elkaar helpen. Mensen doen zo nieuwe contacten op, waarmee zij ook hun eigen persoonlijk netwerk in de persoonlijke sociale basis versterken (zie ook kernwaarde samenleven ontmoeten en verbinden).

In de *institutionele sociale basis* werken professionals en instituties (o.a. welzijnswerk, zorgorganisaties, scholen, woningcorporaties etc.), eventueel ondersteund door vrijwilligers vanuit (collectieve) voorzieningen aan het versterken van de gemeenschappelijke en persoonlijke sociale basis van inwoners.

¹ Verwey Jonker Instituut, Kernboodschap en position paper Sociale Basis (juni 2023).

We werken aan vitale wijken en kernen met actief eigenaarschap van inwoners en ondernemers

Steeds meer doen we een beroep op actief eigenaarschap van onze inwoners en ondernemers. Van de andere kant vragen inwoners en ondernemers ook om meer ruimte en zeggenschap over hun eigen woon- en leefomgeving. Niet de gemeente, maar de inwoners en ondernemers van een kern of dorp moeten zelf aangeven wat zij nodig vinden om hun wijk of kern vitaal te houden en te maken tot het dorp waar zij zich thuis voelen. Een vitaal voorzieningenniveau, met een sterk verenigingsleven draagt bij aan de verbinding en eigenheid van onze wijken en kernen en willen wij versterken. Niet iedereen is in staat om actief eigenaarschap te nemen over zijn of haar eigen leven. Soms is daar hulp bij nodig.

We werken aan een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen

Ongeacht je achtergrond, geaardheid of fysieke- en mentale uitdagingen in het leven vinden wij dat je moet kunnen meedoen in de samenleving en actief moet kunnen zijn op de arbeidsmarkt. Stein staat voor een inclusieve samenleving waar je mag zijn wie je bent.

We werken aan het voorkomen van problemen op het gebied van gezondheid, armoede en veiligheid

We zien dat de groep inwoners die minder zelfredzaam zijn in de afgelopen economisch onzekere tijd diverser is geworden en ook een groep omvat die niet eerder aanspraak hebben gemaakt op gemeentelijke voorzieningen zoals 'werkenden armen'. We willen voorkomen dat mensen in armoede terecht komen door effectief in te zetten op arbeidsparticipatie, sociale veerkracht en goede huisvesting waarbij we rekening houden met de omliggende oorzaken van armoede. Ook binnen onze gezondheidszorg- en welzijnswerk zien we dat onze inwoners steeds ouder en ongezonder (mentaal en fysiek) worden, waardoor de zorg en voorzieningen steeds duurder worden in de toekomst. Door in te zetten op preventie en gezondheid vanaf de jongste jeugd zorgen we dat onze inwoners gezonder oud worden.

Kwetsbare inwoners en wijken zijn ook kwetsbaar voor georganiseerde criminaliteit en onveiligheid. We bestrijden criminaliteit, maar werken gelijktijdig aan het voorkomen dat mensen in de criminaliteit terecht komen of hier slachtoffer van worden.

We staan dichtbij onze inwoners en ondernemers

Wij vinden onze inwoners en ondernemers en hun mening van onschatbare waarde om samen te werken aan het aanpakken en oplossen van onze maatschappelijke uitdagingen. Wij willen vanuit de leefwereld van onze inwoners en ondernemers werken en dichtbij onze inwoners staan en hun informeren en betrekken met communicatie die hen aanspreekt. We vinden het daarbij belangrijk dat we toegankelijk en benaderbaar zijn, onze afspraken nakomen en duidelijk zijn over de verwachtingen.

We zijn trots en bewust van onze eigen(zinnige) identiteit en kwaliteiten

Inwoners en ondernemers blijven onze belangrijke ambassadeurs. Trots en bewust zijn en blijven van onze eigen(zinnige) identiteit en kwaliteiten en deze ook uitdragen is relevant om aantrekkelijk te blijven voor onze eigen inwoners, ondernemers als ook voor nieuwe inwoners, ondernemers en toeristen.

Onze cultuurhistorische waarden en verhalen zorgen voor het versterken van de eigen identiteit (van een kern) en versterkt het gevoel van de gezamenlijke roots en kan daarmee de sociale samenhang versterken. Het vertellen van het verhaal van de plek en de geschiedenis zijn belangrijk bij het doorgeven van onze trots aan de jeugd.

5.3 Een veilige, gezonde en groene gemeente met unieke omgevingskwaliteiten

Van een duurzame leefomgeving met unieke waarden in de toekomstvisie 2018-2022 naar een veilige, gezonde en groene gemeente met unieke omgevingskwaliteiten in 2040.

De basis voor deze geactualiseerde kernwaarde is gelegd in de omgevingsvisie 2040. In dit toekomstdoel en de onderliggende doelstellingen is dan ook niet veel veranderd, maar wel meer synergie gebracht.

De gemeente Stein is een dorpse gemeente in verstedelijkt gebied. Inwoners waarderen onze omgevingskwaliteiten zoals goede verbindingen, veel groen, de ligging aan het water, de cultuurhistorische waarden van onze kernen en de kwaliteit van de openbare ruimte.

De verbinding van wat we beschreven hebben in onze omgevingsvisie, in relatie met trends, ontwikkelingen en regionale ontwikkelingen heeft geleid tot het volgende toekomstdoel:

De gemeente Stein is in 2040;

Toekomstdoel 2: Een veilige, gezonde en groene gemeente met unieke woon- en omgevingskwaliteiten.

Wij zijn een aantrekkelijke veilige, gezonde en groene woongemeente. Waarbij we de veiligheid van de leefomgeving versterken, de volksgezondheid beschermen, schade aan het milieu voorkomen, en de groene omgeving laten bijdragen aan de gezondheid van onze inwoners.

Wij werken samen met inwoners en ondernemers aan het versterken van de unieke woon- en omgevingskwaliteiten zoals onze goede bereikbaarheid, de ligging aan het water van het Julianakanaal en de Maas, ons unieke landschap en natuur en het cultureel erfgoed in onze kernen.

Dit toekomstdoel beschrijft verschillende elementen van hoe wij willen werken aan de ruimtelijke opgaven in onze gemeente. Wij beschrijven hier wat voor een gemeente wij willen zijn voor onze omgeving ten aanzien van ruimtelijke thema's en beschrijven hoe we aan de slag willen met het bereiken van ons toekomstdoel. Dat doen we door deze te vertalen in doelstellingen. Het specifiek (SMART) maken van de toekomstdoelen en doelstellingen is gebeurd in de onderliggende omgevingsvisie 2040 en beleidsstukken die ons toekomstdoel verder handen en voeten geeft. De volgende doelstellingen (niet volgordelijk) horen bij het toekomstdoel; **Een veilige, gezonde en groene gemeente met unieke woon- en omgevingskwaliteiten:**

- 1. We stemmen onze woonmilieus af op de toekomstige (regionale) samenstelling van de bevolking***
- 2. We werken aan een veilige leefomgeving***
- 3. We beschermen het milieu en de volksgezondheid***
- 4. We dragen bij aan een gezond waterecosysteem dat klimaatbestendig is***
- 5. We werken aan een aantrekkelijk openbare ruimte***
- 6. We versterken ons unieke landschap***
- 7. We beschermen onze natuur en biodiversiteit***

We stemmen onze woonmilieus af op de toekomstige (regionale) samenstelling van de bevolking

Bevolkingsdaling en een veranderende samenstelling van onze bevolking en de daarmee samenhangende woonbehoeften stellen hoge eisen aan de woningvoorraad en de leefkwaliteit. Vergrijzing, huishoudensverdunning en de daarmee samenhangende mismatch tussen woonbehoefte en aanwezige woningtypologieën zorgen voor een enorme uitdaging. Ook de bevolkingsdaling zorgt voor een kwantitatieve uitdaging op de woningmarkt.

We willen de leefkwaliteit binnen de verschillende woonmilieus behouden en verbeteren door een op maat gerichte aanpak. Het gaat om processen die lange tijd zullen duren waardoor een consistent woonbeleid op de lange termijn noodzakelijk is.

Het behouden van basisvoorzieningen zal de komende jaren een grote uitdaging worden waardoor het maken van duidelijke keuzen noodzakelijk is. Onze ruimtelijke (economische) focus is primair gericht op een versterking van vitale stedelijke en landelijke centrumkernen. In het kader van het versterken van de leefkwaliteit dient er een balans te zijn tussen bedrijvigheid in de woonkernen (o.a. detailhandel, horeca en aan huis gebonden bedrijvigheid) en een veilige, gezonde en groene leefomgeving.

Het afstemmen van de woonmilieus op de toekomstige (regionale) samenstelling van de bevolking verbinden we met de opgaven die voortvloeien uit de energietransitie. Hierbij zetten wij in op duurzame en levensloopbestendige wijken, met oog voor de unieke kenmerken van een wijk of kern en het versterken van vitale stedelijke en landelijke centrumkernen. Hierbij verliezen we de woonkwaliteit in de landelijke kernen (dorpslinten) niet uit het oog. (Extra) aanbod van zwaardere (intramurale) zorg wordt in beginsel zo veel mogelijk geconcentreerd in de directe nabijheid van bestaande woon-zorg zones.

We werken aan een veilige leefomgeving

Voor wat betreft omgevingsveiligheid zetten wij in op het aan de voorkant verkleinen van veiligheidsrisico's voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers, het voorkomen van incidenten en een goede voorbereiding van rampen en crises mochten deze zich voordoen. In het kader van sociale veiligheid zetten wij in op het samen met inwoners en ondernemers zorgen dat wijken en buurten schoon, heel en veilig zijn, inrichten van de fysieke ruimte zodat deze een bijdrage levert aan de preventie van high impact crimes en het veiligheidsgevoel van onze inwoners verbeterd. Ook wordt samen met inwoners en ondernemers de verkeersveiligheid geoptimaliseerd en de verkeersoverlast teruggedrongen.

We beschermen het milieu en de volksgezondheid

Bedrijven maar ook het verkeer kunnen de leefkwaliteit belemmeren door de uitstoot van geur, geluid en stoffen en hierdoor overlast, veiligheidsrisico's en gezondheidsrisico's met zich

meebrengen. Dit is voor onze gemeente een belangrijk aspect gelet op de ligging nabij Chemelot, luchthaven en diverse weg- spoorwaterwegen. Dit heeft tevens als consequentie dat een aantal milieuaspecten (bv. verkeerslawaaï van snelwegen, luchtkwaliteit) buiten onze invloedssfeer liggen, maar wij als uitgangspunt hanteren dat nieuwe ontwikkelingen een bijdrage leveren aan een verbetering van de leef kwaliteit ten aanzien van de verschillende milieuaspecten. De negatieve gevolgen van milieuaspecten zijn zo klein mogelijk.

We dragen bij aan een gezond waterecosysteem dat klimaatbestendig is

Water is overal om ons heen. Water heeft verschillende functies. Naast grondstof is het een onderdeel van onze infrastructuur, ons landschap en onze leefomgeving. Dit maakt dat water invloed heeft op een veilige en gezonde leefomgeving in Stein. Stein is omgeven door de Maas, het Julianakanaal en beken zoals de Hemelbeek, Hussebeek, Slakbeek, Ur en Kingbeek. Daarnaast hebben we een uitgebreid stelsel om onze inwoners te voorzien van water en ervoor te zorgen dat vervuild water wordt afgevoerd. De zichtbare, bovengrondse wateren en minder zichtbare ondergrondse stromen zijn onderdeel van watersysteem en waterketen. De waterketen bestaat uit de onderdelen die het water volgt van drinkwater tot tot lozing in het oppervlaktewater. Vervolgens ontdoen we ons van water en ontstaat huishoudelijk of bedrijfsafvalwater. Met het rioolstelsel zamelen we het huishoudelijke afvalwater in. Het relatief schone hemelwater wordt in veel gevallen meteen in de bodem of het oppervlaktewater gebracht. Overtollig grondwater lozen we als het kan direct in oppervlaktewater. Een deel van het grond- en hemelwater wordt samen met het huishoudelijk afvalwater via het rioolstelsel afgevoerd naar de zuivering van het waterschap Limburg. Het gezuiverde water wordt uiteindelijk geloosd op de oppervlaktewateren. Door klimaatverandering moet er in bepaalde perioden meer water worden afgevoerd. Dit leidt tot hogere piekafvoeren in de Maas en de beken, wat de kans op overstromingen vergroot. We willen de openbare en particuliere ruimte zo goed mogelijk klimaatbestendig inrichten. Een klimaatbestendige inrichting heeft zo min mogelijk verharding en veel groene ruimte.

Een aantrekkelijke openbare ruimte

De openbare en particuliere ruimte willen we zo goed mogelijk klimaatbestendig inrichten. Dat wil zeggen zo min mogelijk verharding en zoveel mogelijk groen. De ruimte wordt multifunctioneel gebruikt. Daarnaast willen we dat onze inwoners weten wat ze kunnen doen op het moment dat er toch grote gevolgen plaatsvinden door extreme weersomstandigheden.

We zorgen voor een beweegvriendelijke openbare ruimte die gezond gedrag van onze inwoners stimuleert en jong en oud uitnodigt om te bewegen en te sporten en tevens een bijdrage levert aan elkaar gezond en ontspannen ontmoeten. Behalve dat een actieve leefstijl wordt gestimuleerd, vinden wij het ook belangrijk dat gezonde voeding een makkelijke en logische keuze wordt en dat kinderen opgroeien in een rookvrije omgeving.

We versterken ons unieke landschap

Stein vormt het 'hart van de Maasvallei'. In dit hart van de grensoverschrijdende Maasvallei, onderscheidt de gemeente zich door een eigen unieke, stille belevingswereld binnen het druk bezochte Zuid-Limburg. Landschap en natuur worden door onze inwoners gewaardeerd en dragen ook bij aan de verbondenheid en betrokkenheid van onze inwoners bij de identiteit van het gebied en aan gezondere en vitalere inwoners. Wij willen de kwaliteiten van ons unieke landschap verder versterken. Hierbij speelt ook de beleving van de kwaliteiten van het landschap een belangrijke rol.

Wij profileren ons nadrukkelijk als 'Hart van de Maasvallei' ook met het oog op het verder versterken en uitbouwen van het toeristisch profiel van onze gemeente.

Onze gemeente kent in vergelijking met andere kleinere gemeenten in Zuid-Limburg slechts een beperkt aantal agrarische bedrijven. Slechts 39% van de totale oppervlakte van de gemeente is in gebruik als agrarische cultuurgrond. Daar staat wel tegenover dat de agrarische sector een groot deel van de cultuurgrond in gebruik heeft en beheert als agrarische cultuurgrond.

Samen met agrariërs en belangenorganisaties willen wij een duurzame en vitale land- en tuinbouw ontwikkelen waarbij circulariteit en natuur-inclusiviteit belangrijke speerpunten zijn. Belangrijk hierbij is het behoud van een kleinschalig boerenlandschap waarbij wij de verbinding willen leggen met de landelijke verstilling waarbij de nadruk ligt kleinschaligheid en natuur.

We beschermen onze natuur en biodiversiteit

Natuur en groen maken een belangrijk onderdeel uit van Stein als woongemeente. Natuur en biodiversiteit zijn belangrijke troeven in het kader van landelijke verstilling binnen een verstedelijkt gebied. Eén daarvan is het Natura 2000 gebied Bunder- en Elslöerbos, dat deels binnen ons grondgebied ligt. Het is één van de parels op het gebied van natuurgebieden in Limburg, met een unieke flora en fauna en met stringente bescherming vanuit Europees en landelijk natuurbeleid. Wij willen de natuur en biodiversiteit behouden en zoveel mogelijk versterken. En niet alleen in natuurgebieden, ook in wijken en kernen en tussen wijken en kernen. Wij willen de groenfuncties in samenhang versterken (beeldbepalende, structurerende, recreatieve, economische, ecologische en fysische functie). Planten van bomen in zowel stedelijk als landelijk gebied vinden we belangrijk.

5.4 Een bedrijvige gemeente met ruimte voor circulaire economie

Van een bedrijvige gemeente in de toekomstvisie 2018-2022 naar een bedrijvige gemeente met ruimte voor circulaire economie

De basis voor deze geactualiseerde kernwaarde is gelegd in de omgevingsvisie 2040 en de economische visie 2024.

Door de goede geografische ligging in de Euregio aan diverse snelwegen, de aanwezigheid van een haven, de nabijheid van de Chemelot Industrial Park, de Brightlands Chemelot Campus en Maastricht Aachen Airport en zeker niet te vergeten een sterk MKB, heeft Stein een gunstig economisch klimaat. Om dit klimaat verder te versterken is het van belang om juist die kansen te benutten die aansluiten bij de economische identiteit van onze gemeente en de economische diversiteit bevorderen. Hiervoor is (Eu)regionale samenwerking noodzakelijk.

De verbinding van wat we beschreven hebben in onze omgevingsvisie 2040 en de economische visie 2024, in relatie met trends, ontwikkelingen en regionale ontwikkelingen heeft geleid tot het volgende toekomstdoel:

De gemeente Stein is in 2040;

Toekomstdoel 3: Een bedrijvige gemeente die bereikbaar is en circulair.

Wij zijn een bedrijvige gemeente in het economische hart van Zuid-Limburg met een sterk en divers MKB, dat we willen blijven versterken. De bedrijventerreinen in onze gemeente willen we optimaliseren en zorgen dat deze duurzaam en passend zijn bij de vraag van ondernemers. We stimuleren de transitie van grijs naar groen door samen met ondernemers in de maakindustrie en dienstverlening in te zetten op de circulaire economie waarbij de leefomgeving van de omgeving verbeter en gezondheidsrisico's worden verminderd.

We werken samen met de regio aan voldoende arbeidspotentieel, door ons primair en voorgezet onderwijs te verbinden met onze ondernemers en mensen die willen en kunnen werken de kansen en mogelijkheden te geven zich optimaal te ontwikkelen met als resultaat het vinden van passende arbeid in de regio.

Dit toekomstdoel beschrijft verschillende elementen van hoe wij willen werken aan de economische opgaven in onze gemeente. Wij beschrijven hier wat voor een gemeente wij willen zijn voor onze ondernemers ten aanzien van onze economie en beschrijven hoe we aan de slag willen met het bereiken van ons toekomstdoel. Dat doen we door deze te vertalen in doelstellingen. Het specifiek (SMART) maken van de toekomstdoelen en doelstellingen is gebeurd in de onderliggen omgevingsvisie 2040 en beleidsstukken die ons toekomstdoel verder handen en voeten geeft. De volgende doelstellingen (niet volgordelijk) horen bij het toekomstdoel; **Een bedrijvige gemeente die bereikbaar is en circulair**

- 1. We versterken de lokale economie in de regio**
- 2. We optimaliseren onze bedrijventerreinen**
- 3. We dragen bij aan de transitie naar een circulaire economie**
- 4. We werken aan voldoende arbeidspotentieel**
- 5. We trekken talent aan en verkleinen de afstand tot de arbeidsmarkt**
- 6. We werken aan een grensoverschrijdende kenniseconomie**

7. We werken aan een goed (digitaal)bereikbare gemeente

We versterken de lokale economie in de regio

Door de goede geografische ligging in de Euregio aan diverse snelwegen, de aanwezigheid van een haven, de nabijheid van de Chemelot Industrial Park, de Brightlands Chemelot Campus en Maastricht Aachen Airport en zeker niet te vergeten een sterk MKB, heeft Stein een gunstig economisch klimaat. Om dit klimaat verder te versterken is het van belang om juist die kansen te benutten die aansluiten bij de economische identiteit van onze gemeente en de economische diversiteit bevorderen. Hiervoor is (Eu)regionale samenwerking noodzakelijk.

Om ons gunstig economisch klimaat verder te versterken dienen een aantal opgaven gerealiseerd te worden die bijdragen aan de economische aantrekkelijkheid van Stein als woongemeente. Hierbij benutten wij de kansen die zich voordoen wat betreft een innovatieve en circulaire economie op Zuid-Limburgse schaal en de daarbij horende grensoverschrijdende kansen. Deze opgaven hebben een impact op de fysieke leefomgeving en dienen bij te dragen aan het versterken van de kwaliteit van de leefomgeving.

We optimaliseren onze bedrijventerreinen

In de gemeente Stein liggen vier bedrijventerreinen: Businesspark Stein, Haven en Paalweg, Kerensheide en Schutterstraat. Voor de industrie zijn de beschikbaarheid en kwaliteit van de bedrijventerreinen van groot belang. Welke we de komende jaren in samenwerking met de ondernemers willen verbeteren en verduurzamen en vergroenen. We sluiten daar waar het kan aan op de vraag om bij te dragen aan de circulaire transitie van Chemelot. Hiervoor is ruimte op het energienetwerk een vereiste. Er is geen ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen in de gemeente Stein.

We dragen bij aan de transitie naar een circulaire economie

Wij willen de lokale economie versterken door de transitie naar een duurzame economie te stimuleren (reductie van CO₂ in 2050 met 95%), waarbij hergebruik van grondstoffen (mede in relatie tot afvalbeheer²) kansen biedt. Ook de transitie van Chemelot naar een circulaire hub biedt kansen om de een bijdrage te leveren aan de circulaire economie. Hierbij hebben wij tevens oog voor een goede balans met de kwaliteit van de leefomgeving. Wij benutten de kansen die zich voordoen op het vlak van een innovatieve en circulaire economie in de regio Zuid-Limburg. Hierbij leggen wij tevens verbandingen met andere ambities zoals op het gebied van natuurinclusief en circulair bouwen, multimodale bereikbaarheid en het samen met agrariërs en belangenorganisatie ontwikkelen van een duurzame en vitale landbouw.

We werken aan voldoende arbeidspotentieel

De aanwezigheid van voldoende arbeidspotentieel is essentieel voor de verdere ontwikkeling van de economie in de regio, maar ook de lokale economie. Nu al is er al binnen verschillende sectoren sprake van een toenemende krapte op de arbeidsmarkt. Dit kan een groot afbreukrisico vormen voor de verdere economische ontwikkeling van de regio en Stein, het vestigingsklimaat, en

uiteindelijk ook de aantrekkelijkheid van Stein als woon- en leefgemeente. De gemeente Stein kan allen niet bijdragen aan voldoende arbeidspotentieel en is daarbij afhankelijk van de regio en grensarbeid.

We trekken talent aan en verkleinen de afstand tot de arbeidsmarkt

Om te zorgen dat we samen met de regio werken aan voldoende arbeidspotentieel werken we aan een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en samenwerking op basis van de quatro helix (overheid, bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke instellingen). We willen investeren in het zijn van een aantrekkelijke woongemeente voor potentiële arbeidskrachten en onze jongeren en hun talent zoveel als mogelijk te behouden voor de regio. Door ze al van jongs af aan te betrekken bij de mogelijke arbeidsplaatsen van hun toekomst. Digitalisering, automatisering en robotisering zijn belangrijke ontwikkelingen van de toekomst die de gemeente Stein daar waar het kan faciliteert. We werken samen met de regio aan een leven lang leren en bezien op arbeidsmarktregio niveau welke omscholingsvragen er zijn voor personeel en werkzoekenden.

De gemeente heeft de ambitie om zoveel mogelijk mensen aan een baan te helpen. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden geholpen bij het vinden van hun talent en arbeidspotentieel en helpt met ervaring en opleiding om zo een betere aansluiting te krijgen op de arbeidsmarkt.

We werken aan een grensoverschrijdende (kennis)economie

De ligging van de regio tussen België en Duitsland biedt strategische voordelen voor internationale handel en samenwerking. Zuid-Limburg ligt in het hart van Europa. Zowel de steden als de kleinere kernen zijn goed bereikbaar. De gemeente Stein ligt aan de Belgische grens en biedt daarmee een enorme potentiële toegangspoort tot grensoverschrijdend arbeidspotentieel en arbeid, maar ook handel. Limburg kent een brede basis in industrie, hoogwaardige maakindustrie en kenniseconomie die via weg en waterwegen vanuit Stein goed bereikbaar zijn. Daarnaast zijn de vrijetijdseconomie en de agrarische sector mede met het oog op het landschap –belangrijke pijlers onder de BV Zuid-Limburg. We streven samen met onze Zuid-Limburgse buurgemeenten naar een nog betere benutting van de grensligging met een goede balans tussen wonen, arbeidsplaatsen en voorzieningen en (verdere) verduurzaming van de economie in het landelijke gebied.

We werken aan een goede (digitale) bereikbaarheid

Wat betreft logistiek ligt onze gemeente aan één van de multimodale hotspots Sittard-Geleen/Stein-Beek (knooppunt 046) van Limburg. Hier komen meerdere vervoersmodaliteiten samen (spoor, weg, water, lucht) en is overslag mogelijk. De logistieke sector is een voorname sector die een bijdrage kan leveren aan een de versterking van het lokale en regionale economische klimaat.

Een belangrijke ontwikkeling hierbij is het mede oplossen van mobiliteitsknelpunten door zoveel mogelijk goederenvervoer over het spoor en water (met het Julianakanaal als belangrijk onderdeel van de Maasroute) te vervoeren. De Haven Stein speelt hierbij een belangrijke rol. Hierbij dient enerzijds aandacht te zijn voor de economisch belangen van de bedrijven en de veranderende kijk op duurzame transportbewegingen maar anderzijds ook voor de leefkwaliteit in de omgeving van de haven en de verbindingroute tussen de haven en Chemelot.

Wij willen onze (digitale) bereikbaarheid optimaliseren. Een goede (digitale) bereikbaarheid draagt niet alleen bij aan het versterken van ons economisch klimaat, maar zorgt ook voor het versterken van Stein als woongemeente.

Mobiliteit zien wij als een belangrijk middel om een optimale bereikbaarheid voor onze inwoners, werknemers en bezoekers en tussen kernen te realiseren. Een optimale bereikbaarheid is een belangrijke voorwaarde om onze ambitie om ons economisch klimaat verder te versterken te realiseren. En niet alleen dat, is een belangrijke drager om de leefkwaliteit in Stein als woongemeente verder te versterken.

5.5 Een zelfstandige gemeente die sterk is in (eu)regionale samenwerking

In de toekomstvisie van 2018-2022 schreven we het volgende over samenwerking:

Ook in groter verband zullen we de samenwerking in de regio verder moeten aanhalen en versterken. Met name met het oog op grote maatschappelijke opgaven zijn we als Stein een te kleine speler om deze uitdagingen solitair op te pakken. We zullen steviger inzetten op regionale samenwerking, ook grensoverschrijdend.

De gemeente Stein werkt op veel onderdelen als samen met anderen - ook gemeenten- om maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden en oplossingen te bewerkstelligen. Soms in een samenwerkingsverband waarbij taken belegd zijn bij een uitvoeringsorganisatie en vaak in onderlinge afstemming om beleid op te stellen of te realiseren.

De organisatie van de gemeente Stein is (nu nog) robuust genoeg om kerntaken, maatschappelijke opgaven en ambities zelfstandig uit te kunnen voeren. Maar uitdagingen zoals toenemende opgaven met een hogere complexiteit, meer decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden en het vinden van het juiste personeel biedt ook uitdagingen voor de organisatie van de gemeente Stein.

Op basis van deze ontwikkelingen is in deze toekomstvisie 2040 ook aandacht voor een visie op het thema samenwerking.

De gemeente Stein is in 2040;

Toekomstdoel 4: Een zelfstandige gemeente die sterk is in (Eu)regionale samenwerking

De gemeente Stein is een bestuurlijk zelfstandige gemeente in Zuid-Limburg en werkt samen aan het vinden van oplossingen voor maatschappelijke opgaven en uitdagingen met andere gemeenten in de regio Zuid-Limburg en België. Primair richten we ons daarbij op samenwerking met onze buurgemeenten in de Westelijke Mijnstreek (Sittard-Geleen en Beek). Samenwerking op het gebied van visievorming en positionering doen we zoveel als mogelijk in afstemming met onze Zuid-Limburgse buurgemeenten of de regio Limburg.

Daar waar het voordelen oplevert voor onze inwoners en ondernemers werken we samen. Waarbij we situationeel bepalen met wie en in welke vorm we deze samenwerking aangaan. Belangrijks uitgangspunt is hierbij dat we onze samenwerkingsverbanden zo beperkt mogelijk houden op het aantal taken om versnippering te voorkomen. In onze samenwerkingen is ruimte voor de lokale kleur en maatwerk. Wij willen volwaardig partner zijn in een samenwerking.

Dit toekomstdoel beschrijft hoe wij samenwerking aan onze opgaven zien in relatie tot andere buurgemeenten en de regio. Wij beschrijven hier wat wij belangrijk vinden aan samenwerking en beschrijven hoe we aan de slag willen met het bereiken van ons toekomstdoel. Dat doen we door deze te vertalen in doelstellingen. Het specifiek (SMART) maken van de toekomstdoelen en doelstellingen is deels gebeurd in de organisatievisie van de gemeente Stein. Samenwerking is geen doel op zich maar een middel om onze doelen en de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers zo optimaal mogelijk te verlenen met zo min mogelijk financiële nadelen.

De volgende doelstellingen (niet volgordelijk) horen bij het toekomstdoel; **Een zelfstandige gemeente die sterk is in (Eu)regionale samenwerking:**

1. Een bestuurlijk zelfstandige gemeente
2. Een gemeente die werkt aan een sterke westelijke mijnstreek
3. Een gemeente die samenwerkt aan Zuid-Limburg
4. Een gemeente die samenwerking over de grens opzoekt
5. Een goed georganiseerde gemeente die kansen ziet

Een bestuurlijk zelfstandige gemeente

De gemeente Stein is sinds 1982 een bestuurlijk zelfstandige gemeente. De gemeente Stein valt onder de kleine Nederlandse gemeenten maar heeft anders dan landschappelijke gemeenten een stedelijk karakter. De gemeente Stein is (nu nog) robuust genoeg om kerntaken, maatschappelijke opgaven en ambities zelfstandig uit te kunnen voeren. Maar uitdagingen zoals toenemende opgaven met een hogere complexiteit, meer decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden en het vinden van het juiste personeel of het krimpen van onze bevolking biedt ook uitdagingen voor de organisatie van de gemeente Stein wat van ons vraagt om op slimme manieren samen te werken om onze zelfstandigheid te kunnen behouden en de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers gewaarborgd kan blijven.

Een gemeente die werkt aan een sterke westelijke mijnstreek

De gemeente Stein maakt onderdeel uit van de stedelijke regio Westelijke Mijnstreek. Op veel vlakken zijn onze buurgemeenten Sittard-Geleen en Beek een natuurlijke samenwerkingspartner. Binnen deze samenwerking is bestuurlijke en ambtelijke afstemming op diverse terreinen al reeds ingericht, op ander onderdelen kunnen we richting toekomst nog verder versterken door elkaars meerwaarde goed te onderscheiden en te benadrukken. Ook werken we met onze buurgemeenten geregeld samen in samenwerkingsverbanden die voordeel in de dienstverlening naar onze inwoners en het drukken van personele lasten met zich meebrengt. Deze samenwerking willen we in de toekomst nog meer versterken en positioneren. Daar waar het voordeel oplevert en onze dienstverlening aan onze inwoners versterkt werken we zo veel als mogelijk samen.

Een gemeente die samenwerkt aan de toekomst van Zuid-Limburg

Veel maatschappelijke opgaven kunnen niet door onze kleine gemeente alleen worden opgepakt, maar vragen om integrale afstemming op Zuid-Limburgse schaal. Ook vraagstukken uit stedelijke gebieden kunnen impact hebben op de aantrekkelijkheid van de gemeente Stein wat vraagt om goede onderlinge afstemming. Het is van belang dat ieder vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheden al dan niet in sub-regionaalverband samenwerkt aan de versterking van de positie van Zuid-Limburg. Waarin zowel Zuidwestelijk Zuid-Limburg als Parkstad met elkaar afstemmen en samenwerken.

Een gemeente die samenwerking over de grens opzoekt

De gemeente Stein grenst aan België en maakt onderdeel uit van een Euregionale context waar Zuid-Limburg zich in bevindt. Het is daarom van belang om afstemming te vinden over belangrijke toekomstige ontwikkelingen met onze Belgische burens op thema's zoals ondermijnen, economie, water en ruimte. Die samenwerking moeten we de komende jaren intensiveren en koppelkansen realiseren waar die mogelijk zijn.

Een goed georganiseerde gemeente die kansen ziet

Onze gemeente wilt verschil maken voor haar omgeving, inwoners en ondernemers. Daarvoor hebben we een goed georganiseerde organisatie nodig waarin het samenspel tussen raad, college en organisatie - met ieder een eigen rol en verantwoordelijkheid- helder is. Goed samenspel tussen bestuur, management en medewerkers helpt de organisatie om focus en koers te houden op het realiseren van de maatschappelijke opgaven. Het zorgt voor een omgeving waarin medewerkers zich kunnen ontwikkelen en hun taken op professionele wijze kunnen uitvoeren wat ons een

aantrekkelijke werkgever maakt. Onze opgaven zien we als uitdagingen, waar we op een integrale manier zoeken naar oplossingen vanuit verschillende perspectieven en hier zoveel als mogelijk maatschappelijke partner, inwoners en ondernemers bij betrekken.

Hoofdstuk 6:

Monitoring en evaluatie

In dit hoofdstuk beschrijven we op welke wijze we trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op onze toekomstdoelen willen monitoren en hoe we onze toekomstvisie gaan evalueren.

6.1 Monitoring

Het monitoren van onze strategische toekomst doelen en doelstellingen is geen gemakkelijke opgave omdat onze doelstellingen niet gekwantificeerd zijn. De reden dat onze doelstellingen niet gekwantificeerd zijn heeft ermee te maken dat er geen indicatoren zijn bepaald waarop we ons beleid monitoren. Beleidseffecten zijn ook moeilijk te meten, dat vraagt namelijk dat er bij ieder beleid heldere en meetbare indicatoren zijn en dat er een nulmeting en eindmeting plaatsvindt. Het is niet ons doel om de komende jaren onze strategische doelen en doelstellingen op deze manier te gaan monitoren.

Wel willen we op basis van algemene indicatoren trends en ontwikkelingen gaan monitoren die wellicht van invloed kunnen zijn op onze prioritering: met andere woorden waar zouden we op in moeten zetten?

Dat kan met de monitor brede welvaart. Het begrip brede welvaart wordt steeds breder geaccepteerd als wenkend perspectief voor bestuur en beleid. Een groeiend aantal overheden en maatschappelijke organisaties wil meer werk maken van een duurzaam leefklimaat en een economie die goed is voor iedereen. Met aandacht voor de kwaliteit van leven van alle inwoners. Onderkend wordt dat vraagstukken op verschillende thema's en in verschillende gebieden in de samenleving samenhangen en dat het denken in termen van brede welvaart helpt bij het maken van de juiste keuzes. Voor nu en voor later.

De monitor Brede welvaart wordt toegepast door steeds meer overheden en de belangrijkste rijks adviesdiensten zoals het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Plan bureau (CPB) ook het CBS heeft een monitor brede welvaart die door de rijksoverheid wordt gebruikt.

Brede welvaart heeft drie dimensies:

De brede welvaart 'hier en nu' gaat over de mensen die op dit moment in Nederland leven. Dit betreft de persoonlijke kenmerken van mensen en de kwaliteit van de omgeving waarin zij leven, meer in het algemeen hun materiële welvaart en welzijn, en hun beleving daarvan.

De brede welvaart 'later' heeft betrekking op mensen die over enkele decennia in Nederland zullen leven en die, om eenzelfde niveau van brede welvaart te kunnen bereiken, hulpbronnen nodig zullen hebben die de huidige generatie nu gebruikt.

De brede welvaart 'elders' gaat over mensen in andere landen die nu of over enkele decennia de gevolgen van onze keuzes voelen. Dit betreft de effecten van de keuzes die Nederlanders maken, op banen, inkomens, (niet-hernieuwbare) hulpbronnen en het milieu in andere landen. Binnen de eerste twee dimensies bestaan diverse monitors. Een van de bekendste is de regionale monitor brede welvaart: <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/brede-welvaart-trend>

Om een goed beeld te krijgen betekent dit ook dat er data beschikbaar moet zijn op gemeentelijk of zelfs wijkniveau. Hoe lager het aggregatieniveau hoe minder data er beschikbaar is om een representatief beeld te kunnen geven. En toch kan er voor de gemeente Stein een brede

welvaartsfoto worden ontwikkeld die zelfs op wijk en kernniveau inzicht geeft die gebruikt kan worden om de huidige situatie en de trends inzichtelijk te maken.

In 2025 willen we dan ook een brede welvaartsfoto laten opstellen voor de gemeente Stein waarbij we niet alleen op gemeente niveau, maar ook op wijkniveau inzichtelijk maken wat de trends en ontwikkelingen zijn. Deze monitor willen wij iedere twee jaar herhalen.

6.2 Evalueren en actualiseren

De strategische toekomstvisie is een richtinggevend document dat we iedere twee jaar evalueren en iedere vier jaar actualiseren. De eerste evaluatie van dit document zullen we parallel met de nieuwe bestuursperiode 2026-2030 opstarten.

Iedere vier jaar actualiseren we de strategische toekomstvisie op basis van trends en ontwikkelingen, maatschappelijke wensen en behoeften en ambities.

Hoofdstuk 7:

Hoe gaan we verder?

In dit hoofdstuk staan we stil bij het werk dat er nog volgt nu we een nieuwe toekomstvisie 2040 hebben met toekomstdoelen en doelstellingen. We beschrijven hoe we dat wat we doen willen afstemmen op dat waar we naartoe willen en hoe we onze unieke identiteit inzetten om ons te onderscheiden en te lobbyen onze doelen te behalen.

7.1 Harmoniseren toekomstdoelen met bestaand- en nieuw beleid

Met het vaststellen van nieuwe toekomstdoelen en doelstellingen is het van belang om onze kapstok in lijn te brengen met visie en sectoraal beleid. Wij vinden het daarbij van belang dat alles wat we doen bijdraagt aan het bereiken van ons toekomstdoel en de onderliggende doelstellingen. Samen met onze organisatie gaan we ervoor zorgen dat we die samenhang tussen toekomstvisie en beleid nadrukkelijker gaan maken. Hiervoor is het nodig dat we onze interne organisatie op de hoogte brengen van de toekomstdoelen en doelstellingen en hun bewust maken hoe hun werkzaamheden bijdragen aan het realiseren van onze doelen. We gaan dit doen door in ons kwaliteitsmanagementsysteem en management rapportage systeem de doelen te verankeren. Dit doen we ook bij college- en raadsvoorstellen en onze P&C documenten.

7.2 Bewustwording over onze toekomstdoelen

We vinden het heel belangrijk dat we kunnen uitleggen waarom we dingen doen. Daarom willen we onderzoeken op welke wijze we de bewustwording over de toekomstdoelen van de gemeente Stein zowel intern als extern (naar inwoner en ondernemers) kunnen versterken. De toekomstvisie is zo ingericht dat hij aansluit bij de dat maakt Stein voor mij...campagne. Daarnaast is het belangrijk om met deze vernieuwede toekomstdoelen ook een expliciete propositie voor de gemeente Stein in de context van de regio te ontwikkelen die bijdraagt aan het bereiken van onze doelen per toekomstdoel en het daarbij behorende beleid. En als belangrijkste doel heeft om te lobbyen voor onze doelen.

Samenvatting

Toekomstdoel	Doelstellingen
1. De gemeente Stein is in 2040 een gemeente met een sociale veerkrachtige basis en vitale wijken en kernen	<ol style="list-style-type: none"> 1. We werken aan samenleven door ontmoeting en verbinding 2. We versterken de sociale basis voor onze inwoners 3. We werken aan vitale wijken en kernen met actief eigenaarschap van inwoners en ondernemers 4. We werken aan een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen 5. We werken aan het voorkomen van problemen op het gebied van gezondheid, armoede en veiligheid 6. We staan dichtbij onze inwoners en ondernemers 7. We zijn trots en bewust van onze eigen(zinnige) identiteit en kwaliteiten
2. De gemeente Stein is in 2040 een veilige, gezonde en groene gemeente met unieke woon- en omgevingskwaliteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1. We stemmen onze woonmilieus af op de toekomstige (regionale) samenstelling van de bevolking 2. We werken aan een veilige leefomgeving 3. We beschermen het milieu en de volksgezondheid 4. We dragen bij aan een gezond waterecosysteem dat klimaatbestendig is 5. We werken aan een aantrekkelijk openbare ruimte 6. We versterken ons unieke landschap 7. We beschermen onze natuur en biodiversiteit
3. De gemeente Stein is in 2040 een bedrijvige gemeente met ruimte voor circulaire economie	<ol style="list-style-type: none"> 1. We versterken de lokale economie in de regio 2. We optimaliseren onze bedrijventerreinen 3. We dragen bij aan de transitie naar een circulaire economie 4. We werken aan voldoende arbeidspotentieel 5. We trekken talent aan en verkleinen de afstand tot de arbeidsmarkt 6. We werken aan een grensoverschrijdende kenniseconomie 7. We werken aan een goed (digitaal)bereikbare gemeente
4. De gemeente Stein is in 2040; Een zelfstandige gemeente die sterk is in (Eu)regionale samenwerking	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een bestuurlijk zelfstandige gemeente 2. Een gemeente die werkt aan een sterke westelijke mijnstreek 3. Een gemeente die samenwerkt aan Zuid-Limburg 4. Een gemeente die samenwerking over de grens opzoekt 5. Een goed georganiseerde gemeente die kansen ziet